

reducerer mennesket. Her overfor vil instruktøren kunne hævde, at en meget stor del af publikum ikke er ude for denne tilvænnning og derfor chokeres.

En symbol-kliché er hjulet, der går i stå.

Nu og da fornemmer man under filmen, at en tankegang illustreres, at filminstruktøren ikke i tilstrækkelig grad har taget magten fra manuskriptforfatteren. Andre steder er der en blændende visualisering af problemerne — billederne lever deres eget liv. At fremhæve er billederne med de to klasser, der tårner sammen i korridoren. Kamerabehandling og klipning er naturligvis førsteklasses; man kan f. eks. pege på den langsomme rytme i billederne med de arbejdsløse og på de smertefri overgange fra Danmark til fjerne egne. Dygtigt inkorporeret er optagelser fra „Day-break in Udi“, „Lied der Ströme“ og „World Without End“. Kjeld Jacobsen læser kommentaren med magtfuld saglighed.

Det ikke mindst interessante ved „I Kø foran Livet“ er, at den er privat produceret, og at Arbejdsmarkeds-kommissionen planlægger en ny film med samme instruktør, den bedste i Danmark, når det gælder den „store“ dokumentarfilmstil. Erik Ulrichsen.

Rædsel og poesi

THE INCREDIBLE SHRINKING MAN (Manden, der blev mindre). Prod.: Universal (Albert Zugsmith) 1957. Manuss.: Richard Matheson efter egen roman. Instr.: Jack Arnold. Foto: Ellis W. Carter, Clifford Stine og Everett H. Broussard. Musik: Joseph Gershenson. Medv.: Grant Williams, Randy Stuart, April Kent, Paul Langton, Raymond Bailey, William Schallert, Frank Seannell, Helene Marshall, Diana Darrin og Billy Curtis.

Navnet Jack Arnold lagde man for alvor mærke til, da hans lille East Side-film „Piger i Natten“ for fire år siden kom hertil.

„Piger i Natten“ ville være et realistisk arbejde (helt var den ikke lykkedes trods udmærkede passager), men i de senere år har instruktøren især beskæftiget sig med *fantasy*-genren, og han har iscenesat flere *science fiction*-film.

„Manden, der blev mindre“ er i langt højere grad *fiction* end *science*. En gennemsnitsamerikaner opdager pludselig, at han er ved at skrump ind. Den „videnskabelige“ forklaring kan man tillade sig at tage let på: Det er noget med radioaktivitet i forbindelse med insektpulver. Mindre og mindre bliver han, til han må bo i et dukkehus. Der leveres ikke en ordnær lykkelig slutning, men en meget dristig og overraskende religiøs, som dog er lovlig litterært formet: Den lille mand hører op med at lide på grund af en mystisk oplevelse, der får ham til at føle sig eet med verdensaltet.

Det er en forbløffende gribende lille film, Arnold har skabt. Den har svagheder: Det er urimeligt, at hovedpersonen selv er fortælleren. Det tekniske er ikke i så høj grad som venteligt bedre end i den af Museet viste „Djævledukken“ (i *Tod Brownings* film optræder kunstigt fremstillede hilleputter), f. eks. har man ikke smertefrit indkopieret den lille mand i alle billederne. Nogle steder fornemmer man for-

„Manden, der blev mindre“. Den kvindelige dværg og hovedpersonen.

stærkt, at de „større“ mennesker er bragt på forhøjninger, og Arnold har ikke i tilstrækkelig grad givet slip på den almindelige montage-teknik, der skifter mellem nære og fjerne billeder — han burde have indsat, at for nære billeder af den lille mand kunne spolere illusionen.

Men alt dette er mindre væsentligt og registreres *samtidig med* at man er ganske opslugt af handlingen. Efter at det indledende postulat er overstået udvikler den sig rimeligt, og instruktør og forfatter har formået at mætte den med poesi, dramatik og en vis tragik.

Der er makaber styrke i den lille mands kamp mod edderkoppen og kattens angreb på ham. Man rykkes bort fra menneskets dagligdags vanesynsvinkler og mener næsten at kunne fornemme, hvordan det er at være et lille dyr i den nedre jungle. Der er noget af et åndeligt bad i denne oplevelse, og poetisk bliver filmen, når f. eks. en tændstik transformeres til en kæmpefakkel eller det volder vanskeligheder for hovedpersonen at komme over afrunde mellem et par konserverdåser og han må udfolde sig fairbanks. De små ting eksisterer på en ny måde — og man kan ikke påstå, at denne måde ikke er lige så „rigtig“ som den normale. Man er i nærheden af den filosofiske undren.

Med dygtighed vækker filmen tilskuerens angst. Der er en antydning af spil på impotensangst i nogle af de tidlige scener, da manden er ca. 1 meter høj. Befrielse fornemmes, da manden møder en smuk kvindelig dværg, men angsten vender tilbage, da han erfarer, at han skrumper yderligere ind. Og hele filmen får noget af sin kraft, fordi emnet ses i forbindelse med de nye kræfter, mennesket kan udløse — men som, hvis kontrollen svigter, kan deformere det.

Men filmen er ikke blot gribende og rystende, *fordi* den kan blotlægge vor angst. Den er også smuk, æstetisk kontrolleret, menneskelig, uden smagløshed. Spillet er ikke meget bevendt, men det betyder lidt. Filmteknikkens fiksfaksier er her anvendt til at give os en oplevelse, der ikke kunne være givet os i nogen anden form. *Wladimir Winde.*